

Tvättstuge-biblioteket Blomstra

Karin Eggert

Det finns fler sätt att använda en tvättstuga på än att tvätta i den. Till exempel kan man inreda ett bibliotek där. Tvättstugebiblioteket Blomstra i Göteborg är ett resultat av grannsamverkan, inte mot brott, utan grannsamverkan för litteratur. Karin Eggert skriver om tillkomsten och delar med sig av tankar kring lokal litteraturförmedling.

Vi bor i ett hyreshus i ett miljonprogram mitt i centrala Göteborg. Det här är den bästa, mest blomstrande delen av stan med finutbud av både restauranger, kultur och natur. Huset vi bor i är slitet. Många av oss som bor här har bott i huset länge, flera upp mot 30 år, eftersom det är så bra läge och fungerar att bo i även om man har en helt vanlig inkomst.

Litteraturblogg för grannarna

Idén om tvättstugebiblioteket var inte så genomtänkt från början, men när det väl var sjösatt så hade vi en hel teori om varför det var så bra. Det var Susanne Granström, min granne tvärsöver, och jag som stod bakom genomförandet. Tanken var först en litteraturblogg. Men vad skulle vara speciellt med den? Det fanns redan så många litteraturbloggar. Där föddes tanken på att skriva om litteratur inte för många utan för några specifika få, våra grannar. Sedan var tanken på ett tvättstugebibliotek inte så långt borta. Vi döpte bloggen och biblioteket till Blomstra, för att vi kände att den känslan vi fick av att befinna oss i en vacker trädgård påminde om den vi fick av riktigt god läsning.

Vi frågade vår hyresvärd om lov. De var med på noterna, byggde hyllor och gav oss pengar för att köpa litteratur. När det väl var klart så bestämde vi oss för att ett storläsande barn skulle få bestämma över inköpen av barnlitteratur.

Varför är det då så bra med tvättstugebibliotek? Att uppmärksamhet sprider sig som virus är väldokumenterat och det visar inte minst den uppmärksamhet som vårt tvättstugebibliotek har fått. Därför tror vi att det enda rätta för att främja läsintresse är att visa upp skönlitteratur på så många olika ställen som möjligt. I tvättstugor, på stora bibliotek. Bibliotek skulle egentligen kunna finnas i så gott som varje offentligt utrymme.

Fler ställen att visa upp skönlitteratur på

Personligen tror jag att e-boken har en möjlighet att verkligen lyfta och underlätta läsningen. Men för att det ska bli en bra utveckling måste man styra den så att vi kan säkerställa att människor har möjlighet att möta en mångfald av litteratur. Annars är risken att skönlitteraturen blir slätstruken och sedan ointressant. Uppvisandet av den fysiska boken blir ännu viktigare än i dag i en e-boksvärld, för att ge folk möjlighet att möta många olika sorters litteratur.

Skönlitteraturen behöver helt enkelt fler showrooms, och tvättstugan kan definitivt vara ett sådant ställe. Små showrooms som kan locka fler till folkbiblioteken, vilka i ett framtida ekologiskt hållbart samhälle självklart är både större och bättre än i dag. I det lilla handlar det också om att bygga en bra standard som bygger på något annat än dyr inredning, på kultur och gemenskap.

När vi bestämde oss för att be vår värd om pengar stötte vi på en del moraliska tabun som vi inte ens var medvetna om att vi var bärare av. Det handlar om att kultur ska vara något som inte kostar så mycket pengar. När vi berättade för folk att vi gjort ett tvättstugebibliotek var det många som sa att de också hade ett bibliotek men att de inte behövt använda några pengar. Vad är det för skillnad att bekosta ett gemensamt gym och att bekosta ett gemensamt bibliotek? Om vi vill att intresset för kultur skall växa måste vi våga vara mer självklara. Tänk om vi kunde lära oss av idrottsrörelsens sätt att så självklart ta emot resurser! För att en sådan utveckling skall vara möjlig måste vi våga gå emot tabun och våra egna rädslor, åtminstone våga fråga om resurser, annars kan vi lika gärna lägga oss ner och självdö.

Foto: Susanne Granström

Blomstra i närområdet

Att verka lokalt är att ta ansvar globalt. Det var självklart att köpa in böckerna hos vår lokala bokhandel. Vi hoppas att Blomstra skall få annat att blomstra i vårt grannskap. Vi har en idé om att låta gatans näringsidkare sponsra våra litteraturköp och kanske skriva eller låta sig intervjuas om sina favoritböcker på vår blogg. Men eftersom idén om det Nya Entreprenörsverige är en myt och de allra flesta småföretagare knappt klarar sig så vet vi inte hur det går med den saken.

Under tiden som vi arbetat med det här har det också vuxit en tanke om att försöka sprida idén till andra flerbostadshus. Därför har vi sökt uppmärksamhet i media. Personligen tror jag inte på skattefinansiering till den här typen av verksamhet, men en spridning av tvättstugebibliotek skulle kunna legitimera större satsningar på kultur. Kanske folkbiblioteken kunde fungera som rådgivande för folk som vill starta tvättstugebibliotek. Annars tror jag på små, lokala, självständiga tvättstugebibliotek med regler anpassade efter de egna användarna. Kommunala tvättstugebibliotek, med alla krav som skulle följa om transperans och dokumentation, känns närmast som ett skämt.

Jag är barnbibliotekarie och har därför bra koll på barnlitteratur. Beslutet att låta ett barn välja barnlitteraturen i vårt

bibliotek har flera orsaker. För det första ville vi ge barnlitteraturen ett ansikte. I mitt arbete vänder vi oss mycket till de som inte läser, men för att kunna lyfta intresset tror jag det är väldigt viktigt att lyfta de läsare som redan finns. Att höra en läsare prata om sitt läsintresse kan inspirera. Sen blir det självklart mer dynamiskt att blanda in fler. En annan aspekt är att man i fråga om barns läsförmåga allt mer påstår att det är föräldrarnas läsvanor som avgör om deras barn blir läsare. Men barn väljer inte sina föräldrar. Med ett tvättstugebibliotek kan barn få närmare både till litteratur och läsande vuxna.

Vårt lilla bibliotek består av två hyllor. En som är öppen där hyresgästerna ställt sina egna böcker, en annan som är låst och öppen en timme i veckan, på söndagar mellan 17 och 18. Övriga tider kan man komma och låna nyckeln av oss. Böckerna lånar man så länge man behöver. Att vi vet var alla bor tror vi räcker för att folk ska lämna tillbaka böcker.

Det är så roligt att hålla öppet en timme. Så många trevliga samtal man får med sina grannar. Processen har varit långsam och inte krävande. Bäst av allt är att det har legitimerat att jag ägnar större tid av min fritid åt läsning. Det här är något vi gör för att det är kul. Nyttan har vi kommit på i efterhand.

Besök Blomstrabloggen på <http://blomstra.blogspot.se/>.

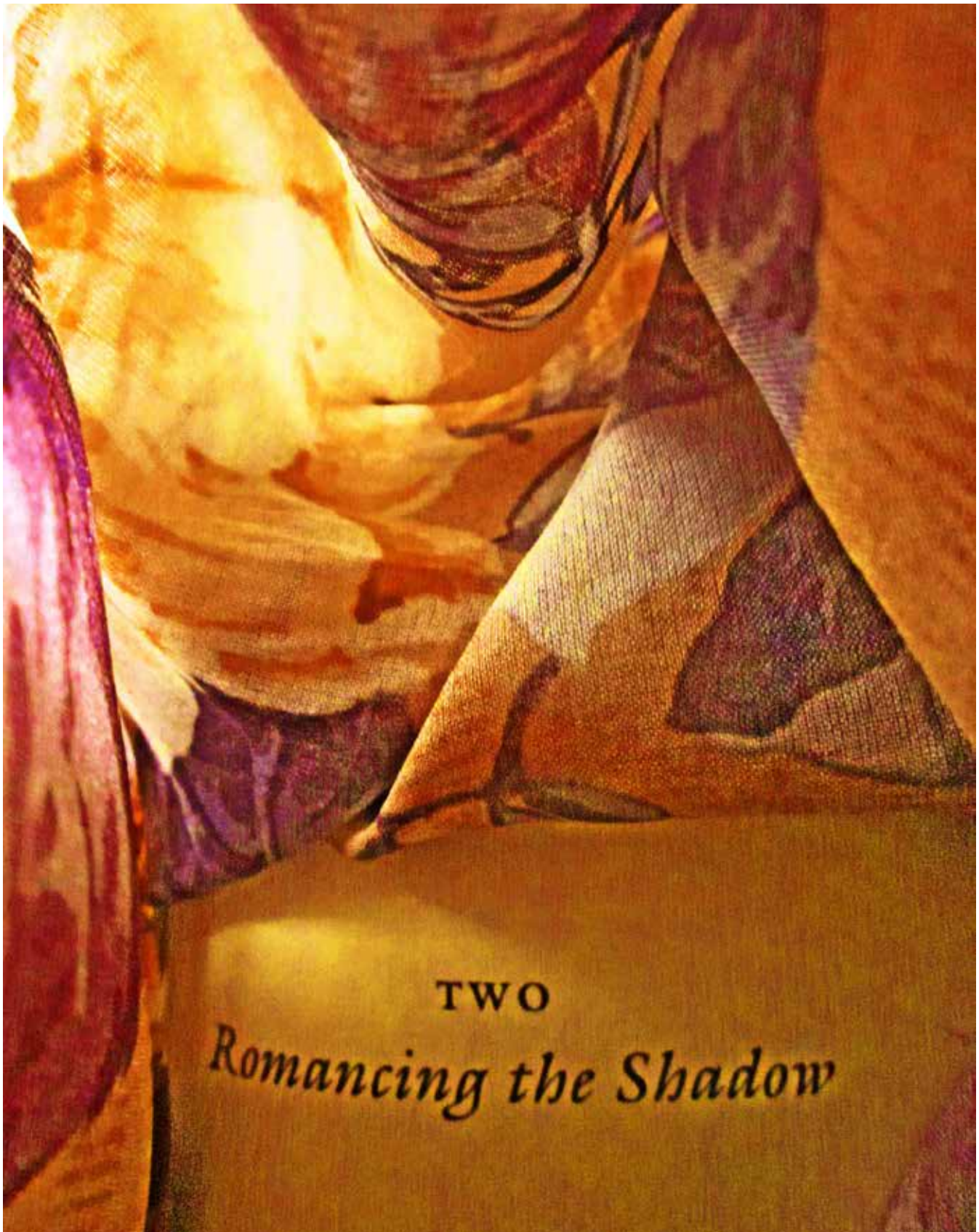

Illustration: Balsam Karam. Textfragment från Toni Morrisons essä *Playing in the Dark*.